

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi Z. B. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 3 czerwca 2011 r., w sprawie z powództwa Z. B.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w T. i J. S.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 8 sierpnia 2012 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 13 stycznia 2012 r.,

oddala zażalenie i nie obciąża skarżącego obowiązkiem zwrotu Skarbowi Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Prawomocnym wyrokiem z dnia 3 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda Z. B. od oddalającego jego powództwo wyroku Sądu Rejonowego z dnia 26 lipca 2010 r.

Powyższy wyrok powód zaskarżył skargą o wznowienie postępowania, powołując jako podstawę wznowienia art. 401 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący wniósł o stwierdzenie nieważności zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i zasądzenie dochodzonych pozwem kwot, ewentualnie o jego zmianę przez uwzględnienie powództwa.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 13 stycznia 2012 r. odrzucił skargę o wznowienie postępowania jako spóźnioną, ponieważ uznał, że została wniesiona po upływie trzymiesięcznego terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. Ponadto stwierdził, że skarga ta nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Sąd ocenił, że o obydwu powoływanych przez siebie podstawach skargi powód dowiedział się wcześniej niż na trzy miesiące przed wniesieniem tej skargi w dniu 9 stycznia 2012 r., a konkretnie wiedzę taką uzyskał w dniu 3 czerwca 2011 r., kiedy został ogłoszony zaskarżony wyrok. Skarżący wskazywał na niewłaściwy skład sądu, który był mu znany w chwili ogłaszania orzeczenia, skoro był obecny na rozprawie apelacyjnej. Poza tym zarzucał pozbawienie go możliwości działania. W tym wypadku art. 407 § 1 k.p.c. nakazuje liczyć termin trzymiesięczny od dnia, w którym strona dowiedziała się o wyroku – co w odniesieniu do powoda także nastąpiło w chwili ogłoszenia wyroku przez Sąd Okręgowy.

Niezależnie od tego Sąd Okręgowy zakwestionował wystąpienie podstaw, które powołał powód. Stwierdził, że niezasadne było traktowanie jako niewłaściwego składu sądu, w którym uczestniczyła SSO M. M., gdyż sędzia ta nie podlegała ustawowemu wyłączeniu od rozpoznania sprawy powoda, nie rozpoznawała bowiem tej sprawy w niższej instancji. Ponadto powód mógł się domagać jej wyłączenia na rozprawie apelacyjnej. Nie mogła też stanowić podstawy wznowienia z powodu nieważności spowodowanej pozbawieniem strony możliwości działania, odmowa wniesienia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla powoda, ponieważ nieważność postępowania musi

wystąpić przed uprawomocnieniem się wyroku, a nie po jego prawomocności. Z tej samej przyczyny Sąd Okręgowy zanegował znaczenie dla skuteczności skargi o wznowienie błędu w oznaczeniu sądu, do którego doszło w postanowieniu z dnia 28 lipca 2011 r., a więc wydanym po uprawomocnieniu się wyroku sądu drugiej instancji.

Powód złożył zażalenie od powyższego postanowienia zarzucając naruszenie przepisów art. 401 pkt 1 i 2 k.p.c. przez bezpodstawne przyjęcie, iż skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia oraz naruszenie art. 407 § 1 k.p.c. przez uznanie, iż skarga została wniesiona z uchybieniem terminu wskazanego w tym przepisie.

We wnioskach skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i uwzględnienia skargi o wznowienie postępowania oraz zasądzenia nieopłaconych w całości, ani w części, kosztów pomocy prawnej udzielonej mu z urzędu.

W odpowiedzi na zażalenie strony powodowej, pozwany wniósł o oddalenie tego zażalenia i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Sposób obliczania terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania został określony ustawowo w art. 407 k.p.c., wobec czego sugestie skarżącego co do potrzeby jego liczenia w niniejszej sprawie w inny sposób, niż to określił ustawodawca nie tylko są nieuzasadnione ale także niedopuszczalne. Skarżący powołał się na podstawę wznowienia związaną z nieważnością postępowania spowodowaną dwoma przyczynami - orzekaniem w sprawie przez sędziego wyłączanego z mocy ustawy oraz pozbawieniem powoda możliwości działania. W odniesieniu do pierwszej przyczyny nieważności bieg terminu trzymiesięcznego do wniesienia skargi liczony jest od dowiedzenia się przez powoda o tej podstawie. Sąd orzekający przyjął, że powód dowiedział się o uczestnictwie SSO M. M. w składzie orzekającym w czasie rozpoznawania jego sprawy przez Sąd Okręgowy na rozprawie. Skarżący uważa, że niezbędną wiedzę o tożsamości sędziów orzekających uzyskał później, po otrzymaniu odpisu wyroku

z uzasadnieniem. Zważywszy, że skład sądu orzekającego w sprawie jest dla stron jawny z wokandy umieszczonej przed salą rozpraw pogląd Sądu Okręgowego uznać należy za uzasadniony. Gdyby jednakże nawet zastosować sposób liczenia biegu terminu wskazany przez powoda, to znaczy od dnia doręczenia powodowi odpisu wyroku z uzasadnieniem, to i tak okres trzymiesięczny do wniesienia skargi nie został dotrzymany. Powód otrzymał odpis wyroku z uzasadnieniem 27 czerwca 2011 r., a skargę wniósł po ponad 6 miesiącach od tej daty.

Z kolei w wypadku, kiedy przyczynę nieważności ma stanowić pozbawienie strony możliwości działania, ustawa wiąże początek biegu trzymiesięcznego terminu z dowiedzeniem się o wyroku wydanym w sprawie, której dotyczy skarga o wznowienie. Terminu nie przerywa podjęcie działań w kierunku złożenia skargi kasacyjnej od tego orzeczenia, ani nawet wniesienia skargi kasacyjnej, ponieważ każdy z tych środków funkcjonuje niezależnie i nie ma pomiędzy nimi zależności, która pozwalałaby przypisać wniesieniu skargi kasacyjnej taki skutek (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., V CZ 24/09, OSNC-ZD nr B, poz. 46 i z dnia 5 lutego 2010 r., II CZ 67/09, Lex nr 686069). Ponadto termin do wniesienia skargi o wznowienie nie jest terminem przedawnienia lecz ustawowym termin procesowym.

W rezultacie należy podzielić pogląd Sądu Okręgowego, że skarga powoda była spóźniona. Tym samym zbędne było rozważanie czy została ona oparta na ustawowych podstawach czy też nie, ponieważ niezachowanie terminu do złożenia skargi wyłącza potrzebę jej dokładnej analizy i oceny, czy powołane podstawy wznowienia rzeczywiście wystąpiły.

Z tych przyczyn zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.

Natomiast rozstrzygnięcie o kosztach procesu wynika z treści art.394¹§ 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 102 k.p.c., ponieważ sytuacja materialna skarżącego jest trudna, toczą się przeciwko niemu postępowania egzekucyjne, ponadto w ostatnich latach jego działalność rolna prowadzona była w niekorzystnych warunkach meteorologicznych.